

Έκθεση Αναδρομικής Αποτίμησης Σπουδών Αποφοίτων
Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ
Ακαδημαϊκά Έτη 2016–2017 έως 2019–2020

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της αποτίμησης σπουδών από τους/τις αποφοιτούντες/ούσες του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ για τα ακαδημαϊκά έτη 2016–2017 έως 2019–2020.

Κατά το διάστημα αυτό, η αποτίμηση σπουδών δεν ήταν υποχρεωτική για την αποφοίτηση, και τα ποσοστά συμμετοχής ήταν χαμηλά (9,7% το 2016–2017, 14,3% το 2017–2018, 15,1% το 2018–2019 και 45,2% το 2019–2020), γεγονός που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ερμηνεία των ευρημάτων.

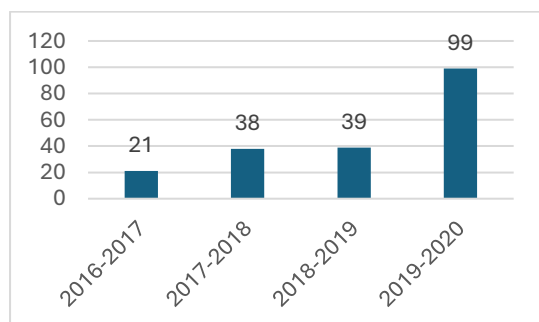
Τα δεδομένα προέρχονται από τις Αναφορές Αποτίμησης Σπουδών της ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ και αφορούν τη χειμερινή και εαρινή περίοδο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Σημειώνεται ότι για το έτος 2019–2020, η εκπαιδευτική διαδικασία επηρεάστηκε από τις συνθήκες της πανδημίας COVID-19 και την εφαρμογή εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Σκοπός της έκθεσης είναι:

- η συνοπτική αποτύπωση της εμπειρίας των αποφοίτων,
- η ανάδειξη ισχυρών σημείων του προγράμματος σπουδών και ζητημάτων που χρήζουν βελτίωσης,
- η διατύπωση στόχων βελτίωσης για τη συνεχή διασφάλιση ποιότητας.

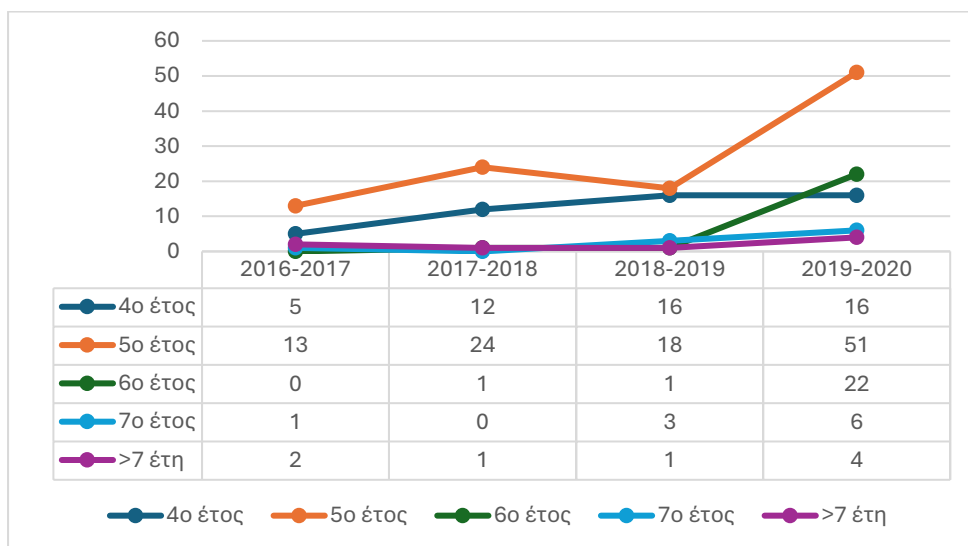
Στοιχεία και ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά συμμετεχόντων/ουσών

Αριθμός συμμετεχόντων/ουσών



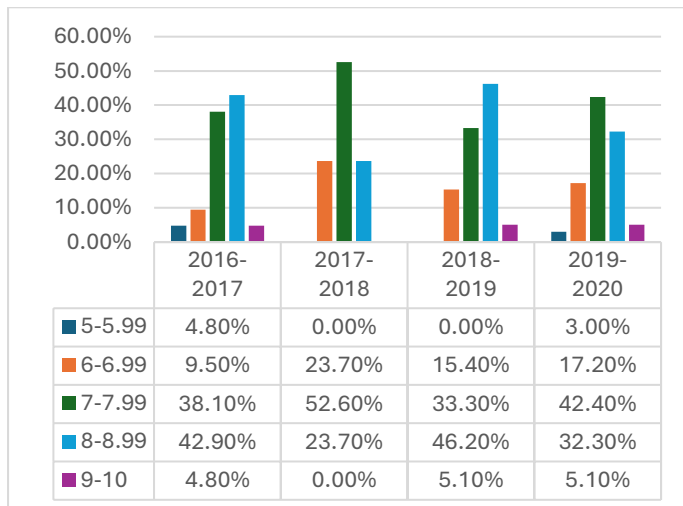
Παρατηρείται χαμηλό ποσοστό συμμετοχής κατά τα πρώτα έτη, με σαφή αύξηση το 2019–2020. Η μεταβολή αυτή διαφοροποιεί τη βαρύτητα των δεδομένων του τελευταίου έτους σε σχέση με τα προηγούμενα, ενώ παράλληλα υποδηλώνει αυξημένη συμμετοχή των φοιτητών/τριών στην αποτίμηση σπουδών και μεγαλύτερη αναγνώριση της σημασίας της διαδικασίας αυτής.

Αριθμός συμμετεχόντων/ουσών ανά ακαδημαϊκό έτος σπουδών



Οι συμμετέχοντες/ουσες προέρχονται διαχρονικά κυρίως από το 4ο και 5ο έτος σπουδών. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι η πλειονότητα των αποφοίτων ολοκληρώνει τις σπουδές εντός ή κοντά στην τυπική διάρκεια του προγράμματος, χωρίς ενδείξεις καθυστερήσεων.

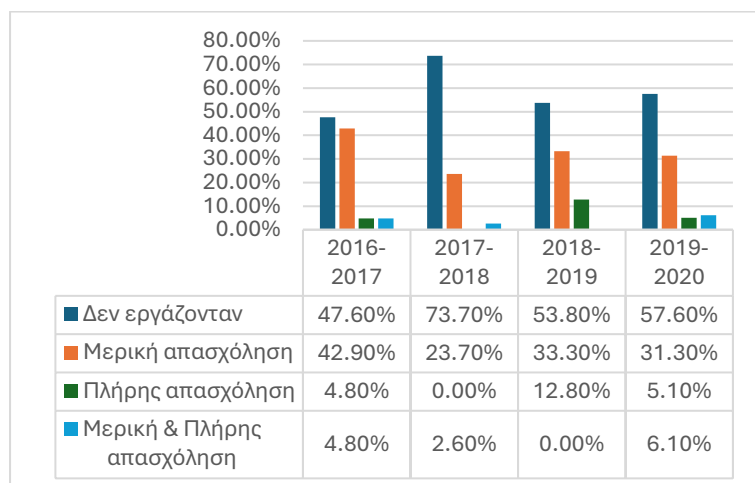
Βαθμός πτυχίου (επίπεδο)



Οι βαθμοί πτυχίου κατανέμονται διαχρονικά κυρίως στις κατηγορίες 7-8,99. Η κατανομή αυτή δείχνει ότι οι επιδόσεις εντοπίζονται κυρίως σε μεσαία προς υψηλά επίπεδα.

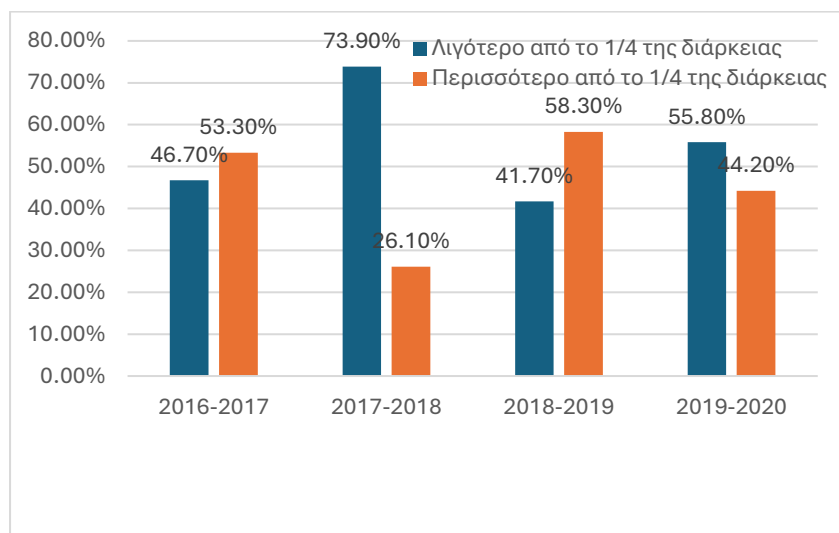
Εργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών

Μορφή



Η πλειονότητα των φοιτητών/τριών δηλώνει ότι δεν εργάζεται ή εργάζεται μερικώς κατά τη διάρκεια των σπουδών. Η πλήρης απασχόληση καταγράφεται σε σαφώς χαμηλότερα ποσοστά.

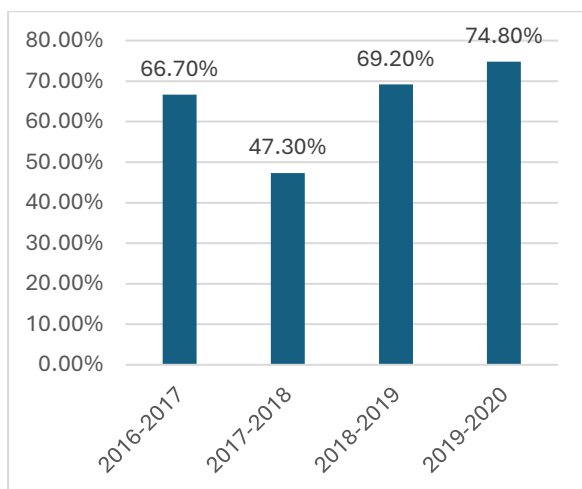
Χρονικό διάστημα



Η εργασία, όπου υπάρχει, κατανέμεται μεταξύ περιορισμένης διάρκειας (έως το 1/4 των σπουδών) και μεγαλύτερης διάρκειας (άνω του 1/4).

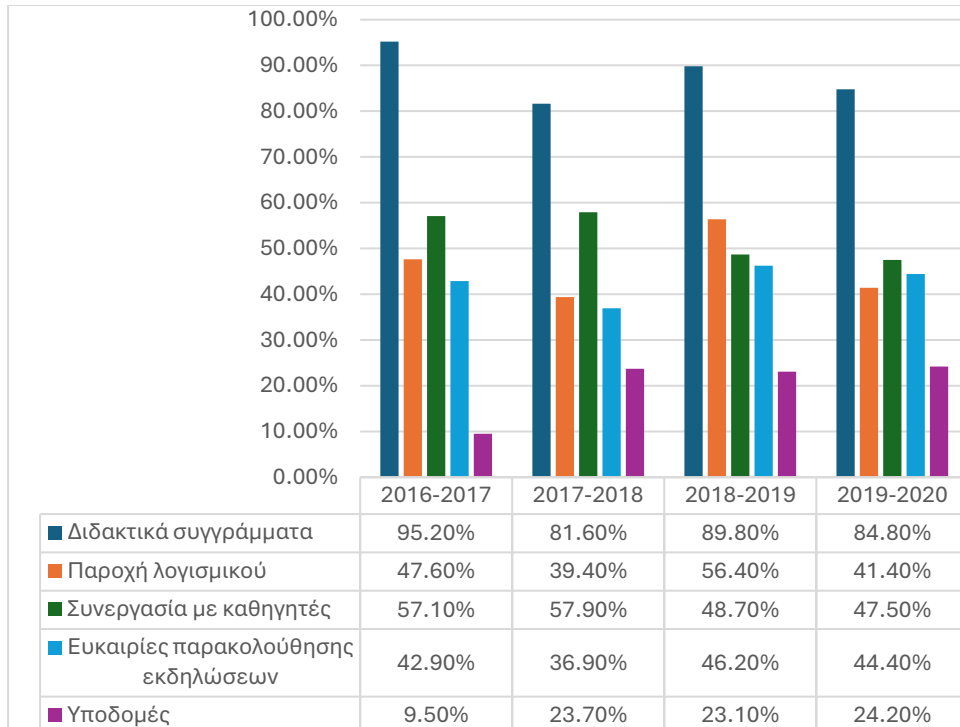
Αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών

Συμβολή στην επιστημονική κατάρτιση (Υψηλή: πολύ & πάρα πολύ)



Καταγράφεται υψηλό ποσοστό απαντήσεων στις κατηγορίες «πολύ» και «πάρα πολύ» σε όλα τα έτη, το οποίο υπερβαίνει τα 2/3 στα τρία από τα τέσσερα ακαδημαϊκά έτη. Το εύρημα αυτό υποδηλώνει σταθερά υψηλή αξιολόγηση της συμβολής του προγράμματος στην επιστημονική κατάρτιση.

Αξιολόγηση υπηρεσιών (Υψηλή: πολύ & πάρα πολύ)



Η αποτίμηση του βαθμού στον οποίο οι υπηρεσίες του πανεπιστημίου διευκόλυναν τις σπουδές διαφοροποιείται ως προς το είδος υπηρεσίας. Τα διδακτικά συγγράμματα συγκεντρώνουν διαχρονικά

πολύ υψηλά ποσοστά, ενώ οι λοιπές υπηρεσίες κινούνται σε μέτρια επίπεδα και οι υποδομές σε χαμηλότερα.

Αριθμός & υπόβαθρο φοιτητών/τριών

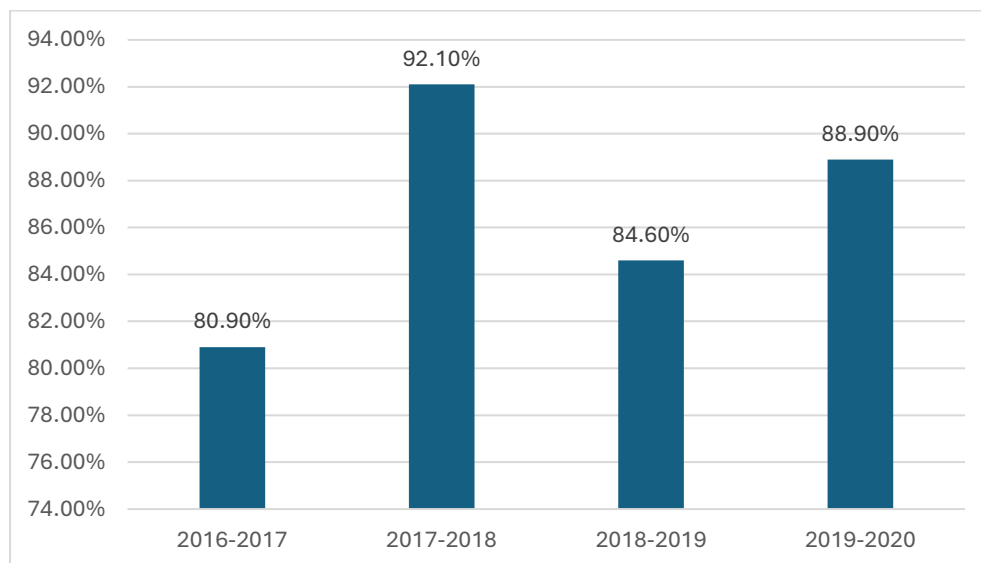
Συνολικά, οι απαντήσεις των αποφοίτων ως προς το κατά πόσο ο αριθμός των εισακτέων δημιουργεί προβλήματα εμφανίζουν διαφοροποιημένη κατανομή, χωρίς να προκύπτει σαφής και σταθερή τάση. Αντίστοιχα, οι απαντήσεις είναι μεικτές αναφορικά με την ομοιογένεια στο υπόβαθρο των φοιτητών/τριών.

Ωράριο & περιεχόμενο μαθημάτων

Διαχρονικά, για την περίοδο 2016–2020, δεν καταγράφεται σταθερή τάση θετικής αξιολόγησης του ωραρίου μαθημάτων, καθώς οι απαντήσεις εμφανίζουν σημαντική διασπορά και, σε ορισμένα έτη, υπερισχύουν οι αρνητικές αξιολογήσεις.

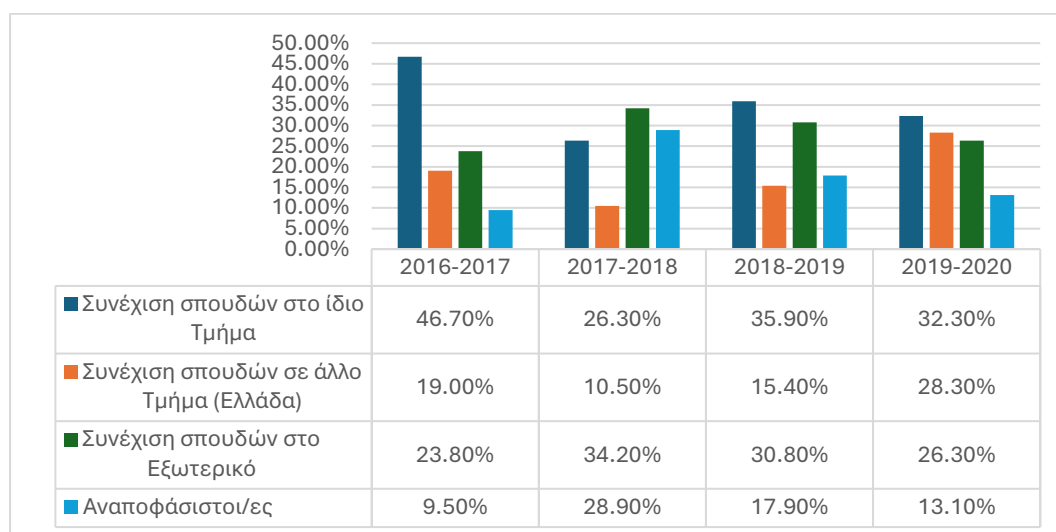
Αντίστοιχα, ως προς το περιεχόμενο των μαθημάτων, οι απόψεις εμφανίζονται επίσης διστάμενες, με συχνή παρουσία αρνητικών ή ουδέτερων αξιολογήσεων.

Επίπεδο διδασκόντων/ουσών



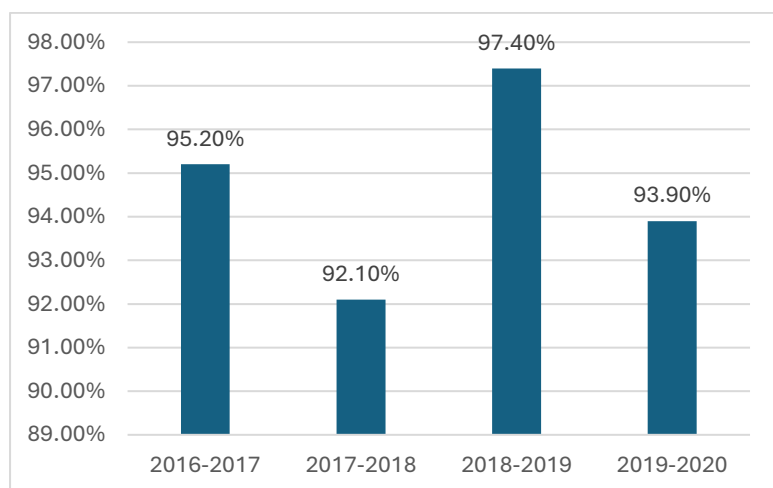
Το επίπεδο των διδασκόντων/ουσών συγκεντρώνει πολύ υψηλά ποσοστά θετικών αξιολογήσεων (άνω του 80%) σε όλα τα έτη.

Μελλοντικά σχέδια



Η πλειονότητα των αποφοίτων/ούσων δηλώνει πρόθεση συνέχισης σπουδών σε ανώτερο επίπεδο. Παράλληλα, καταγράφεται κατανομή επιλογών μεταξύ σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Σύσταση του Προγράμματος Σπουδών σε άλλους/ες υποψήφιους/ες φοιτητές/τριες



Στο ερώτημα αν θα σύστηναν σε άλλους το πρόγραμμα σπουδών οι απαντήσεις των αποφοίτων βρίσκονται διαχρονικά σε πολύ υψηλό ποσοστό (άνω του 90%).

Ποιοτικά σχόλια

Στα ποιοτικά σχόλια των αποφοίτων για την περίοδο 2016–2020 αναδεικνύεται με συνέπεια μια ιδιαίτερα θετική αποτίμηση του προγράμματος σπουδών, η οποία εστιάζει κυρίως στην ευρύτητα του γνωστικού αντικειμένου, στο υψηλό επίπεδο του διδακτικού προσωπικού και στη συμβολή των σπουδών στη συνολική επιστημονική και προσωπική ανάπτυξη των φοιτητών/τριών.

Κεντρικό σημείο αποτελεί η αναγνώριση της ποικιλίας και της πληρότητας του προγράμματος, καθώς οι απόφοιτοι/ες επισημαίνουν ότι «είναι ένα πλούσιο και γεμάτο πρόγραμμα» και ότι «καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα των διαφορετικών τομέων και κλάδων της ψυχολογίας, με μαθήματα που έχουν αρκετό ενδιαφέρον και θέτουν τις βάσεις για την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου θεωρητικού υπόβαθρου». Αντίστοιχα, τονίζεται ότι «το Τμήμα παρέχει μαθήματα για τους περισσότερους κλάδους με τους οποίους ασχολείται η Ψυχολογία», ενώ αναδεικνύεται και η συμβολή του προγράμματος στη διεύρυνση των γνώσεων, καθώς το τμήμα «περιλαμβάνει πολλά μαθήματα τα οποία και επικεντρώνονται σε διαφορετικές πτυχές της ψυχολογίας διευρύνοντας έτσι τις γνώσεις των σπουδαστών». Η πολυθεματικότητα αυτή συνδέεται άμεσα με τον προσανατολισμό των φοιτητών/τριών, αφού «τους βοηθά στο να καταλήξουν με τι πραγματικά θα ήθελαν να ασχοληθούν στο μέλλον».

Παράλληλα, αναδεικνύεται με σαφήνεια ο θεμελιωτικός χαρακτήρας των σπουδών, με τους/τις αποφοίτους/ούσες να σημειώνουν ότι το πρόγραμμα «παρέχει ένα αρκετά καλό θεωρητικό υπόβαθρο σχετικά με το αντικείμενο της ψυχολογίας» και ότι αποτελεί «μια καλή αρχή για τη μετέπειτα διαδρομή των φοιτητών» ως ψυχολόγων. Αντίστοιχα, υπογραμμίζεται η αξία της επιστημονικής συγκρότησης που προσφέρεται, καθώς το πρόγραμμα «παρέχει ένα αρκετά καλό πρόγραμμα σπουδών με αρκετά αξιόλογο επιστημονικό περιεχόμενο» .

Ιδιαίτερα έντονη είναι η θετική αποτίμηση του διδακτικού προσωπικού, το οποίο περιγράφεται ως βασικός πυλώνας ποιότητας του προγράμματος. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι υπάρχουν «εξαιρετικοί διδάσκοντες με εμπειρία και πλήθος εργασιών», ότι το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από «υψηλό επίπεδο στους καθηγητές, ενδιαφέροντα ερευνητικά πεδία», ενώ τονίζεται και η διάσταση της συνεργασίας και καθοδήγησης (οι καθηγητές/τριες είναι στην πλειονότητά τους «είναι αρκετά συνεργάσιμοι και καθοδηγητικοί» και διαθέσιμοι να συνεισφέρουν στην «επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν»). Παράλληλα, υπογραμμίζεται ότι «το επίπεδο των διδασκόντων είναι υψηλό και το πρόγραμμα σπουδών καλύπτει εύρος ειδικοτήτων ψυχολογίας».

Σημαντική είναι επίσης η συμβολή των σπουδών στην προσωπική ανάπτυξη και στη διαμόρφωση τρόπου σκέψης, καθώς επισημαίνεται ότι το πρόγραμμα «σου παρέχει έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης από τον συνηθισμένο, με βοηθό την αποδοχή, την κατανόηση και την ανάγκη για προσφορά»

και ότι «σε φέρνει σε επαφή με την ψυχολογία ως επιστήμη και τους επιμέρους κλάδους της, ανοίγει τους ορίζοντές σου». Αντίστοιχα, τονίζεται ότι οι σπουδές παρέχουν γνώσεις στον φοιτητή/στη φοιτήτρια που θα τον/την «βοηθήσουν να εξελιχθεί και να διευρύνει τους ορίζοντές του, ενισχύοντας την ανάπτυξή του/της πέραν της επαγγελματικής κατάρτισης.

Επιπλέον, αναδεικνύεται η σημασία της οργάνωσης και της δομής του προγράμματος, καθώς και της ποικιλίας των μαθημάτων, με αναφορές όπως «είναι ένα οργανωμένο τμήμα» και «πλήθος μαθημάτων είχε μεγάλο ενδιαφέρον και προσωπικά θεωρώ ότι μου προσέφεραν τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις προκειμένου να έχω τις βάσεις που είναι απαραίτητες για να προχωρήσω στην πράξη», ενώ υπογραμμίζεται και η αξία της επαφής με την επιστημονική έρευνα («εξαρχής φέρνει τον φοιτητή σε επαφή με την επιστήμη και την έρευνα»).

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο ακαδημαϊκό έτος 2019–2020 ως προς τη διαχείριση των έκτακτων συνθηκών και τη δημιουργία ενός οργανωμένου και λειτουργικού περιβάλλοντος παρά τις δύσκολες συνθήκες της περιόδου COVID-19, με τους/τις αποφοίτους/ούσες να επισημαίνουν ότι «το τμήμα (γραμματεία, καθηγητές, τεχνική υποστήριξη) αντέδρασε με ψυχραιμία στην πρόκληση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, δίνοντας λύσεις σε ζητήματα όπως η πρακτική άσκηση, οι διπλωματικές εργασίες αλλά και οι εξετάσεις».

Παρά τη σαφώς θετική συνολική αποτίμηση, καταγράφονται και ορισμένες επισημάνσεις που αφορούν κυρίως την ανάγκη ενίσχυσης της πρακτικής διάστασης των σπουδών, πέραν της προβλεπόμενης πρακτικής άσκησης, καθώς και ζητήματα σχετικά με τη διαθεσιμότητα μαθημάτων λόγω ελλείψεων προσωπικού. Ωστόσο, οι επισημάνσεις αυτές δεν αναιρούν τη γενική εικόνα ενός προγράμματος υψηλού επιπέδου.

Συμπεράσματα

Συνοπτικά, τα ποιοτικά σχόλια συγκλίνουν στην αποτίμηση ενός προγράμματος σπουδών που προσφέρει στέρεες επιστημονικές βάσεις, ευρύτητα γνώσεων και υψηλού επιπέδου διδασκαλία, συμβάλλοντας ουσιαστικά τόσο στην ακαδημαϊκή και επαγγελματική, όσο και στην προσωπική εξέλιξη των φοιτητών/τριών.

Η ανάλυση των ποιοτικών σχολίων για την περίοδο 2016–2020 καταδεικνύει ότι το πρόγραμμα σπουδών αξιολογείται ως ολοκληρωμένο και υψηλού επιπέδου, με βασικό πλεονέκτημα την ευρεία κάλυψη του αντικειμένου της ψυχολογίας και την παροχή στέρεου θεωρητικού υποβάθρου. Το διδακτικό προσωπικό αναδεικνύεται ως καθοριστικός παράγοντας ποιότητας, ενώ η συνολική εκπαιδευτική εμπειρία συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και προσωπικών δεξιοτήτων.

Ταυτόχρονα, επιβεβαιώνεται ότι το πρόγραμμα λειτουργεί κυρίως ως βάση για περαιτέρω εξειδίκευση, ενώ οι βασικές προκλήσεις εντοπίζονται στην ανάγκη ενίσχυσης της πρακτικής εκπαίδευσης και στη βελτίωση της πληρότητας και της οργάνωσης της προσφοράς μαθημάτων.

Προτάσεις βελτίωσης

Με βάση τα ποιοτικά σχόλια της περιόδου 2016–2020, αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης της εφαρμοσμένης διάστασης του προγράμματος σπουδών, ώστε να υποστηρίζεται αποτελεσματικότερα η επαγγελματική προετοιμασία των αποφοίτων και να ενισχύονται οι μελλοντικές προοπτικές τους. Παράλληλα, κρίνεται σημαντικός ο εμπλουτισμός και η σταθεροποίηση της προσφοράς μαθημάτων σε συνάρτηση με τις ελλείψεις προσωπικού, με στόχο την πληρέστερη κάλυψη όλων των επιμέρους πεδίων της ψυχολογίας.